

Umeå kommun
Stadsledningskontoret
Utvecklingsavdelningen
901 84 Umeå

YTTRANDE FRÅN FÖRENINGEN FÖR BYGGNADSKULTUR I UMEÅ; FÖRSLAG TILL FÖRDJUPAS ÖVERSIKTSPLAN FÖR ÖN

1. Sammanfattning

Föreningen för Byggnadskultur i Umeå (nedan kallad Föreningen) tillstyrker förslagen i planen vad gäller ny bebyggelse på norra och södra Ön; liksom förslagen om kompletteringsbebyggelse vid den s k Flottarbyn och i området kring Reningsverket. Föreningen tillstyrker också planförslaget vad gäller de berörda områdena på Teg (Fågelstigen och Östtogs och Alviks verksamhetsområden).

Föreningen avstyrker däremot förslaget om nybebyggelse/kompletteringsbebyggelse på Mellanön (de områden som i planförslaget benämns Klungbyn och Radbyn).

2. Föreningens utgångspunkter

Föreningens syfte är att aktivt verka för god byggnadskultur i Umeå; både genom bevarande av värdefull äldre bebyggelse och byggnadsmiljöer och genom främjande av smakfulla och ändamålsenliga nya byggnader.

I detta stadium av planeringsprocessen ser Föreningen som sin främsta uppgift att bevaka och lyfta fram de skyddsvärda äldre byggnadsmiljöerna på Ön; däremot finns det för närvarande inte anledning för Föreningen att närmare gå in på detaljutformningen av de planerade nya byggnaderna på Ön.

Vi noterar med tillfredsställelse att kommunen i detta planförslag övergivit idén – som fanns i de tidigare upprättade scenarierna – om att ”smeta ut” nybebyggelsen jämnt över hela Ön och i stället koncentrerat den planerade nya bebyggelsen till de obebyggda områdena på norra och södra Ön.

Vi anser dock att det är av yttersta vikt, när en tyngre exploatering genomförs på norra och södra Ön, att den gamla byabebbyggelsen på mellersta Ön ges ett förstärkt skydd och att de ej exploaterade delarna av Ön görs mera tillgängliga för rekreation och friluftsliv.

3. Den planerade bebyggelsen på norra och södra Ön

Den stora utmaningen, vid en relativt tung exploatering av norra respektive södra Ön, är att man kan skapa en tillfredställande trafikförsörjning. Det är exempelvis helt nödvändigt att den planerade gång- och cykelbron över mot Designskolan finns på plats när inflyttning påbörjas i det nya bostadsområdet på norra Ön. Det är likaså nödvändigt att det finns en väl fungerande kollektivtrafik redan från första stund; för annars riskerar man en orimligt omfattande biltrafik inte minst på Norra Obbolavägen. Föreningen instämmer vidare i bedömningen att en ny bilbro över Lillån torde bli nödvändig vid en fortsatt utbyggnad på norra Ön.

Vid byggandet både på norra och södra Ön måste man, med tanke på det unika och exponerade läget, lägga särskild vikt vid byggnadernas utformning och anpassning till älvlandskapet. Det är av utomordentlig vikt att denna omfattande nybebyggelse upplevs som vacker och smakfull; både av dagens och av morgondagens Umeå-bor.

Föreningen instämmer i planförslagets tanke att den nordligaste spetsen av Ön (Norra Önabben) bör reserveras för publika byggnader mot älven. Det är väsentligt att dessa planerade byggnader ges en utformning och ett arkitektoniskt innehåll som kan samspela med byggnaderna på stadssidan av älven (både befintliga och planerade).

När det gäller flottningsföreningens byggnader på Södra Önabben, så hör dessa till den tid då flottning bedrevs i Umeälven. I likhet med den äldre byabebbyggelsen, så är även dessa byggnader kulturhistoriskt värdefulla och viktiga för Öns historia. I den utsträckning det är möjligt, bör därför dessa byggnader restaureras och bevaras. Ny bebyggelse som anläggs i anslutning till flottningsföreningens byggnader bör även anpassas till de befintliga byggnaderna.

4. Kompletteringsbebyggelse vid den s k Flottarbyn

Föreningen har intet att erinra emot att villabebyggelsen vid Lillån (den s k Flottarbyn) varsamt kompletteras t ex längs med Skiljevägen.

5. Teg (Fågelstigen resp Östtegs och Alviks verksamhetsområden)

Föreningen har inga invändningar mot planförslaget i dessa delar så länge inte byggnadsminnet Tegsgården påverkas negativt av den nya bebyggelsen.

6. Mellanön

Den äldre bebyggelsen på Ön, delvis med anor från 1700-talet, finns samlad i två områden som i planförslaget benämns Klungbyn och Radbyn.

Föreningen anser att denna gamla bystruktur har ett utomordentligt kulturhistoriskt värde; och då inte minst med tanke på att så många andra äldre bymiljöer nära Umeås centrum försvunnit i samband med stadens snabba expansion och tillväxt.

Målsättningen bör vara att denna äldre bystruktur på Ön bevaras så oförändrad som möjligt och att bebyggelsen ges ett starkt skydd i den kommunala planeringen. Därför bör man avstå från all form av nybebyggelse/kompletteringsbebyggelse inom dessa områden.

Det unika för detta område är att så väl äldre jordbruksbebyggelse som tillhörande odlingsmarker finns bevarade. För att vidmakthålla denna miljö är det därför viktigt att den äldre odlings- och betesmarken undanhålls från exploatering.

Föreningen hemställer således att planerad kompletteringsbebyggelse i dessa områden (enligt planförslaget 70 en- och tvåfamiljsbostadshus motsvarande 14 000 kvm BTA) måtte utgå ur den slutliga översiktsplanen.

7. Grönstrukturen

En viktig del i översiktsplanen, som Föreningen ser som en nödvändig förutsättning för kunna tillstyrka de omfattande nybyggnationerna på norra och södra Ön, är förslagen om grönstruktur (på sidorna 16 och 17 i planförslaget). Det är av vikt, både för dem som kommer att flytta in på Ön och för övriga Umeå-bor, att både stränderna och skogsområdena i mitten av Ön (t ex kring Pusen) öppnas för rekreation och friluftsliv. De föreslagna gång- och cykelvägarna bör anläggas på ett tidigt stadium. Likaså bör restaureringen av det öppna landskapet på centrala Ön inledas redan i början av exploateringsperioden.

Styrelsen för Föreningen för Byggnadskultur i Umeå

Göran Öberg

telefon direkt 090 – 71 40 56

mail direkt oberg@podiet.se